

Акмеологічний підхід до організації фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів в аспекті особистісно орієнтованого навчання

Васьков Ю.В.

Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Анотації:

Мета: визначити основні шляхи використання акмеологічного підходу у фізичному вихованні учнів загальноосвітніх навчальних закладів. **Матеріал:** державні документи, анкетне опитування, дослідження науковців, спостереження діяльності педагогів-практиків. **Результати:** визначено актуальні проблеми удосконалення фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Розглядаються теоретичні аспекти та умови впровадження в реальний навчальний процес акмеологічного підходу. Досліджуються питання постановки цілей і відповідних завдань перед учнями з урахуванням «акме» як особистої «вершини» кожного учня, добору сучасного змісту фізкультурної освіти, форм, методів і засобів навчання, які оптимізують навчальну діяльність кожного учня. Висвітлюється система оцінювання навчальних досягнень учнів на основі акмеологічного підходу, досліджується роль учителів фізичної культури по впровадженню акмеологічного підходу в навчальний процес. **Висновки:** визначено основні аспекти акмеологічного підходу до організації навчального процесу з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах. Запропоновано розробити зміст фізкультурної освіти на основі загальнодидактичних підходів, який включає чотири компонента соціального досвіду. Розроблено складові технології навчального процесу з фізичної культури, де пропонується модернізувати методи, форми і засоби навчання, удосконалити систему оцінювання навчальних досягнень учнів на основі комплексного підходу.

Ключові слова:

акмеологічний підхід, особистісний, навчання, навчальний процес, оцінювання.

Васьков Ю.В. Акмеологический подход к организации физического воспитания учащихся общеобразовательных школ в аспекте личностно ориентированного обучения. Цель: определить основные пути использования акмеологического подхода в физическом воспитании учащихся общеобразовательных школ. **Материал:** государственные документы, анкетный опрос, исследования ученых, наблюдения деятельности педагогов-практиков. **Результаты:** определены актуальные проблемы усовершенствования физического воспитания учащихся общеобразовательных учебных заведений. Рассматриваются теоретические аспекты и условия внедрения в реальный учебный процесс акмеологического подхода. Исследуются вопросы постановки целей и соответствующих им задач перед учащимися с учетом «акме» как личной «вершины» каждого из них, отбора современного содержания физкультурного образования, форм, методов и средств обучения, которые оптимизируют учебную деятельность каждого ученика. Предлагается система оценивания учебных достижений учащихся на основе акмеологического подхода, исследуется роль учителей физической культуры по внедрению акмеологического подхода в учебный процесс. **Выводы:** определены основные аспекты акмеологического подхода к организации учебного процесса по физической культуре в общеобразовательных учебных заведениях. Предлагается разработать содержание физкультурного образования на основе общедидактических подходов, который включает четыре компонента социального опыта. Определены компоненты технологии учебного процесса по физической культуре, где предлагается модернизировать методы, формы и средства, усовершенствовать систему оценивания учебных достижений учащихся на основе комплексного подхода.

Vas'kov Y.V. Acmeological approach to physical education of students of secondary schools in the aspect of personality-oriented training. Purpose: to identify the main ways to use acmeological approach to physical education students of secondary schools. **Material:** government documents, questionnaire, research scientists, monitoring the activities of teachers-practitioners. **Results:** identified actual problems of physical education of students. Theoretical aspects and conditions of implementation in a real learning process acmeological approach. The problems of setting goals and objectives to students considering acmeological approach. The approach includes the selection of a modern sports education content. Also, forms, methods and teaching aids that optimize the learning activities of each student. Proposes a system of evaluation of students' achievements based on acmeological approach. Examines the role of physical education of teachers to introduce acmeological approach in the learning process. **Conclusions:** the main aspects of acmeological approach to the organization of educational process on physical training. It is proposed to develop the content of sports education based on general didactic approaches. Approach that includes four components of social experience. The components of the educational process technology for physical culture. It is proposed to modernize the methods, forms and means of improving the system of assessing students' achievements in an integrated manner.

акмеологический подход, личностный, обучение, учебный процесс, оценивание.

acmeological approach, personal, training, educational process, evaluation.

Вступ.

Стан здоров'я учнів загальноосвітніх навчальних закладів не одне десятиліття викликає занепокоєння як у фахівців (педагогів, лікарів), так і у батьків. Однією з причин низького рівня здоров'я учнів є значні недоліки в організації фізичного виховання учнів, яке розраховано на деякого «середнього» учня. Ця проблема висвітлювалася неодноразово як в державних документах (Закон України «Про фізичну культуру і спорт», Закон України «Про загальну середню освіту»). Концепція фізичного виховання в системі освіти України, «Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», Національна доктрина розвитку освіти, Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту,

Про реформування фізичного виховання учнів та студентської молоді у навчальних закладах України, так і в публікаціях науковців [4, 5, 7, 8, 9, 10, 11]. Під час організації різноманітних форм фізичного виховання не враховуються особистісні якості кожного учня, його фізичний та психічний стан та рівень фізичної підготовленості, потреби та нахили стосовно вибору виду фізкультурної діяльності. Акмеологічний підхід в організації навчання передбачає саме визначення особистих можливостей і здібностей кожного учня, дослідження оптимально можливого рівня фізичної і технічної підготовленості. Акме передбачає не досягнення кожним учнем максимального результату серед своїх однолітків за рівнем навчальних досягнень, а саме найвищого особистісного результату.

Акметеорія діяльності і розвитку особистості як

© Васьков Ю.В., 2015

doi: 10.15561/18189172.2015.0301

суб'єкта діяльності розроблялась рядом видатних науковців як психологів так і педагогів (К. Абульханова-Славська [1], Б. Ананьев [2], А. Асмолов [3], І. Бех [6], Л. Виготський [12], О. Дусавицький [13], І. Кон [17], О. Леонтьєв [21], А. Маркова [22], А. Маслоу [23] та інші.

Акмеологічний підхід за останні десятиліття отримав широке розповсюдження в підготовці студентів, учителів різних навчальних предметів під час підвищення кваліфікації, а також в сфері підготовки керівних кадрів. Такий підхід майже не отримав широкого розповсюдження в організації навчального процесу учнів загальноосвітніх навчальних закладів. І якщо в ряді навчальних предметів, з провідною функцією озброєння учнів науковими знаннями (математика, фізика, хімія тощо), такі спроби спостерігаються, то в шкільному фізичному вихованні таких прикладів дуже мало і носять вони фрагментарний, спорадичний характер.

Зазначене вище і обумовило тему нашого дослідження.

Дослідження проводилось згідно з планом науково-дослідної роботи Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради на 2014-2015 навчальний рік.

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні акмеологічних підходів до організації фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів.

Об'єктом дослідження є фізичне виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів, а предметом дослідження: теоретичні засади впровадження акмеологічних підходів до організації фізичного виховання учнів в школі. Провідна мета обумовила низку завдань дослідження:

1. Визначити основні функції фізичного виховання учнів 1, 2 та 3 ступенів навчання.

2. Обґрунтувати складові змісту фізкультурної освіти на основі загальнодидактичних підходів.

3. Визначити складові методів, форм і засобів навчання, які спрямовані на оптимізацію навчального процесу.

4. Розробити складові комплексного оцінювання рівня фізичної і технічної підготовленості учнів 1-3 ступенів навчання.

Аналіз державних документів [18, 28, 29] дослідження науковців і спостереження діяльності педагогів-практиків [4, 5, 16, 31] свідчить, що питання впровадження акмеологічного підходу в процес фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів майже не досліджувалися. Для дослідження зазначеної проблеми використовувалися наступні методи: теоретичного аналізу літературних джерел, опитування педагогів, спостереження, математичної статистики.

Результати дослідження. Дискусія.

Концепція дослідження полягає в розкритті складових акмеологічного підходу до організації фізич-

ного виховання учнів як умови досягнення кожним з них оптимального рівня інтелектуальної, технічної і фізичної підготовленості.

Головною ідеєю **концепції** є положення про те, що фізичне виховання, як процес, має орієнтуватися на особистість учня, його акме, визначення його як найвищої цінності в суспільстві, забезпечення умов для самореалізації учнів в освітньому процесі, їх саморозвитку, досягненні найвищих особистих результатів в навчальній діяльності.

Аналіз акмеологічних психолого-педагогічних досліджень та освітньої практики дає підстави для висновку: акмеологічний підхід визначає нові перспективи гуманізації і демократизації загальної середньої освіти, сприяє створенню нової системи фізкультурної освіти спрямованої особистісно орієнтоване навчання учнів. Загальна концепція має два провідних концепта: теоретичний і технологічний.

Теоретичний концепт зазначеної проблеми визначає систему ідей, концепцій, провідних категорій, основних понять, дефініцій, без яких неможливе розуміння сутності дослідження проблеми, і містить такі основні положення:

- науково-теоретичне обґрунтування змісту фізкультурної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах та його основних складових;
- організація навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах повинна забезпечувати особистісно орієнтоване навчання;
- інтегрування змісту різноманітних форм фізичного виховання (в режимі навчального дня, поза-класних фізкультурно-масових і спортивних заходів тощо) має підвищувати рівень навчальних досягнень учнів;
- моніторинг якості інтелектуальної, технічної і фізичної підготовки з метою формування стійкої акмеологічної позиції щодо самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення учнів.

Технологічний концепт передбачає розробку змісту технології навчально-виховного процесу (форм, методів та засобів) на засадах особистісно орієнтованого підходу.

Загальна гіпотеза дослідження полягає в тому, що рівень навчальної діяльності учнів, їх фізична підготовленість і, як наслідок, фізичний розвиток можна суттєво підвищити, якщо в педагогічному процесі реалізовувати акмеологічні ідеї досягнення акме, інтелектуального і фізичного розвитку особистості учня, формування усвідомленої діяльності під час засвоєння змісту фізкультурної освіти.

Загальну гіпотезу конкретизовано в частковому припущенні, що протягом навчання в середньому загальноосвітньому навчальному закладі реалізується акмеологічний підхід, забезпечуючи наступність по ступенях навчання, реалізацію різноманітних функцій фізичного виховання для учнів 1 – 4, 5 – 9, 10 – 11 кл., здійснюється перехід від моніторингу якості фізичної підготовленості учнів до самомоніторингу власних досягнень у процесі навчання.

Предметом акмеології є закономірності розвитку і саморозвитку людини, розвитку творчої готовності до майбутньої професійної діяльності. Джерелами педагогічної акмеології є праці Н.В.Кузьминої [19, 27] та послідовників її наукової школи.

З теоретичних позицій Л. С. Рибалко [30] розглядає «Акме» як феномен людської природи, вершину зрілості, багатомірну характеристику стану особистості, процес досягнення найвищих показників в особистісно-соціальному розвитку, творчості. Реалізація ідеї досягнення акме сприяє усвідомленню особистістю мети самореалізації, головною потребою якої є досягнення акме. До акмеологічних засад самореалізації особистості віднесено також акмеологічні ідеї розвитку особистості а саме: „Я – концепції” (самопізнання, само сприйняття, рефлексія, само ідентифікація, самовизначення, самообмеження тощо); переведення потенційних можливостей в актуальні, що вимагає актуалізації сутнісних сил людини (розкриття, розгортання сутнісних сил, самопрогнозування); досягненню оптимуму (стан самозабезпечення, самоорганізації, самоуправління); якість самовдосконалення на рівні самомоніторингу, самокоригування, саморегуляції, самоконтролю, самооцінювання, саморозвитку.

До особливостей впровадження акмеологічного підходу у навчальний процес з фізичної культури необхідно віднести наявність ряду етапів:

1. **Діагностичний:** спостереження за навчальною діяльністю учнів, за позитивними або негативними змінами у процесі контролю та оцінювання навчальних досягнень; перехід від зовнішнього контролю й оцінювання до самооцінювання.
2. **Мотиваційно – стимулювальний:** спостереження і стимулювання розвитку внутрішньої мотивації та ціннісних орієнтацій учнів, спрямованих на розкриття і реалізацію власного потенціалу в процесі засвоєння фізкультурної освіти, досягнення власного акме.
3. **Інформаційно-контрольний:** збирання та аналіз інформації про причини недостатнього використання учнями власного потенціалу в процесі засвоєння змісту фізкультурної освіти.
4. **Прогнозувальний:** відстеження процесу переходу сутнісних можливостей учнів в актуальні, перехід від актуалізації до самопрогнозування.
5. **Проектувальний:** спостереження та корекція проектувальної діяльності учнів; перехід від проектування і планування до самореалізації власних програм фізичного розвитку та самовдосконалення.

Зазначені етапи на різних ступенях реалізуються але мають певну специфіку з урахуванням функцій кожного ступеня навчання а також особливостей змісту фізкультурної освіти

До основних напрямків реалізації акмеологічного підходу можна віднести: 1) мотиваційно – ціннісний; 2) змістовно – процесуальний; 3) рефлексивно – коригувальний.

Згідно із загальнодидактичними підходами до визначення функцій навчання учнів початкової, основної і старшої школи і теоретичними наробками в галузі фізичної культури конкретизовано наступні основні функції шкільної фізичної культури.

1 ступінь (1-4 кл.): введення учнів у світ фізкультурної освіти; формування «школи рухів»; розвиток рухових здібностей відповідно до сенситивних періодів;

2 ступінь (5-9 кл.): активний розвиток основних рухових здібностей учнів; діагностично-проектувальна, яка передбачає визначення фізичних можливостей учнів та проектування їх подальшої фізкультурно-спортивної діяльності;

3 ступінь (10-11кл.): подальше підвищення рівня фізичної підготовленості учнів на основі розвитку основних рухових здібностей; формування умінь складати індивідуальні програми фізичного розвитку та вдосконалення.

Відповідно до зазначених функцій слід конкретизувати основні цілі і завдання для кожного класу з урахуванням якісної реалізації інваріантної і варіативної складових навчальної програми. Характерною рисою акмеологічного підходу повинно стати уміння вчителя конкретизувати освітні, оздоровчі, розвивальні і виховні завдання під час організації навчального процесу.

Організаційно-педагогічну основу фізичного виховання середньої загальноосвітньої школи складає навчальний предмет “Фізична культура”. Зміст цього навчального предмета визначається навчальною програмою, яка повинна базуватися на принципах прогностичної педагогіки, що підкреслено “Концепцією фізичного виховання” у системі освіти України (5), і враховувати статеві і вікові особливості школярів.

На сучасному етапі розвитку школи провідною метою її діяльності є соціалізація учнів. Вона передбачає передачу учням та якісне засвоєння соціального досвіду в галузі фізичної культури. Але автори попередніх програм обмежувалися тільки базовим обсягом фізкультурних знань, практичних умінь і навичок.

Питання наукового обґрунтування змісту освіти як категорії дидактики вивчали зарубіжні науковці [32, 33], але конкретні його складові не визначили. Сучасні науково-теоретичні підходи до проектування змісту фізкультурної освіти в роботах вітчизняних фахівців передбачають наявність чотирьох складових [20]: знання (про природу, суспільство, людину в її соціальних і біологічних аспектах); способи діяльності інтелектуального й практичного характеру, соціальні відносини тощо); досвід творчого використання способів діяльності інтелектуального й практичного характеру в нових, нетрадиційних, невідомих учню умовах; досвід емоційно-ціннісного ставлення до того, що вивчається, до навчального процесу, до світорозуміння, що дозволяє визначити своє місце та роль кожним учнем у власній життєдіяльності і, як наслідок, сформований сучасний світогляд.

Провідною формою реалізації складових фізкуль-

турної освіти є урок фізичної культури.

З метою впровадження акмеологічного підходу уроки повинні забезпечити певний рівень компетентності учнів у галузі “Фізична культура”, які зумовлені “Державними стандартами” [31]. До основних характеристик сучасного уроку необхідно віднести:

- 1) педагогічно обгрунтовану стратегію і тактику керівництва навчально-виховним процесом з боку вчителя;
- 2) цілеспрямовану, напружену, але посилену, якісно організовану та результативну навчальну діяльність учнів;
- 3) науково обгрунтований добір і раціональне використання змісту навчального матеріалу, методів і форм організації навчальної діяльності учнів;
- 4) наявність диференційованого та індивідуального підходу до організації навчальної діяльності учнів;
- 5) всебічність, об’єктивність та безпечність здійснення контролю й корекції навчальних досягнень учнів;
- 6) творчу взаємодію вчителя та учнів, яка виражається в усвідомленні цілей навчання, високій працездатності, демократичності відношень, відповідальності кожного за результат навчання;
- 7) належне матеріально-технічне забезпечення навчального процесу.

Окрім уроку, система шкільного фізичного виховання передбачає використання різноманітних форм фізичного виховання оздоровчого, тренувального і спортивного характеру з метою забезпечення оптимального рухового режиму. Головним критерієм впровадження цих форм є забезпечення учням рухового режиму обсягом 8-12 годин на тиждень, використання різноманітних фізкультурно-оздоровчих і спортивно-масових заходів з урахуванням потреб і нахилів кожного школяра.

Важливою фізкультурно-оздоровчою формою з лікувальним ефектом є заняття з учнями, які за станом здоров’я віднесені до спеціальної медичної групи. Діяльність цих груп здійснюється за спеціальною програмою єдиною для всіх шкіл, але акмеологічний підхід передбачає індивідуальний вибір засобів, методів і форм для кожного учня з урахуванням діагнозу, статі і фізичних можливостей.

Керуючись загальнодидактичними підходами до класифікації методів навчання, ми виділяємо три групи методів: організація і здійснення навчально-пізнавальної діяльності; стимулювання і мотивації; контроль і самоконтроль. Перша група включає: перцептивні методи (сприймання, безпосереднє відбиття об’єктивної дійсності органами почуттів); методи передачі та сприйняття навчальної інформації за допомогою почуттів; словесні; наочні; практичні; логічні (індуктивні, дедуктивні, аналогії та ін.); гностичні (організація та здійснення розумових операцій), проблемно-пошукові, репродуктивні; самокерування навчальними діями.

До методів стимулювання і мотивації відносяться методи формування інтересу до навчання і методи

формування почуттів обов’язку та відповідальності у навчанні. Серед методів контролю і самоконтролю виділяються різні варіанти усної, письмової та машинної перевірки знань, прийому навчальних і контрольних нормативів, визначення рівня розвитку рухових здібностей за допомогою різноманітних тестів тощо.

Розглядаючи питання номенклатури організаційних форм навчальної діяльності, їх ознак і змістовного наповнення, наведемо власні підходи до вирішення цієї проблеми. До основних організаційних форм навчальної діяльності учнів на уроках фізичної культури ми відносимо: фронтальну (або загальнокласну), групу, дрібногрупову, парну, індивідуальну, колову.

Для реалізації акмеологічного підходу вчителю необхідно ґрунтовно визначитись не тільки з формою організації навчальної діяльності учнів, а і обгрунтовано добирати фізичне навантаження для кожного з них з урахуванням рівня фізичної підготовленості.

Нормативне забезпечення фізичного виховання учнів регламентується системою навчальних і контрольних нормативів, які є критеріями його ефективності та якості. Завданням системи оцінювання є визначення на кожному етапі навчання рівня навчальних досягнень учнів відповідно до вимог „Державного стандарту загальної середньої освіти”, рівня компетентності учнів.

З метою забезпечення ефективних вимірників якості, навчальних досягнень учнів та об’єктивного їх оцінювання використовується 12-бальна шкала оцінювання, побудована з урахуванням підвищення рівня особистих досягнень учня.

Система оцінювання включає [16]: попереднє оцінювання (діагностичне) – виявлення рівня актуальних досягнень учнів; поточне оцінювання – актуалізація теперішніх досягнень учнів; тематичне оцінювання рівня досягнень учнів з конкретної теми; підсумкове оцінювання – здійснюється наприкінці чверті, семестру або навчального року.

При оцінюванні рухової дії розрізняють ступені її розуміння і виконання (правильне; з незначними помилками, які не порушують структуру руху; зі значними помилками, які дещо порушують раціональну техніку і структуру рухової дії; з грубими помилками, які значно порушують структуру рухової дії або її окремих елементів).

Визначення компетентності учнів передбачає оцінювання рівня теоретичних знань, виконання певних фізичних вправ, окремих дій, комбінацій тощо.

Важливим при оцінюванні навчальних досягнень учнів є врахування критеріїв оцінювання. Залежно від ступеня компетентності учня розрізняють такі чотири рівні навчальних досягнень: низький; середній; достатній, високий. Оцінювання виконує важливу психологічну функцію по вирішенню завдань мотиваційно-стимулюючого характеру. Тому окрім кількісних показників учителю необхідно оцінювати рівень теоретичних знань, технічних умінь і систему відношення кожного учня до навчальних занять.

Якість реалізації акмеологічного підходу залежить від готовності учителів фізичної культури до впровадження нових технологій. З метою визначення професійної підготовленості учителів до впровадження інновацій нами протягом 2013-2014 років проведено відповідне дослідження. Під час проведення курсів підвищення кваліфікації учителів фізичної культури Харківської області здійснювалося вивчення теоретичної підготовки педагогів з питань дидактичних основ навчання і впровадження інноваційних підходів.

Вчителі відповідали на такі питання:

- 1) навчання фізичної культури як дидактична система,
- 2) теоретичні основи сучасної фізичної культури учнів загальноосвітніх навчальних закладів,
- 3) фізичне виховання учнів як педагогічна система,
- 4) основи цілепокладання в сучасній системі фізичного виховання учнів,
- 5) проектування змісту фізкультурної освіти як дидактична проблема,
- 6) сучасні підходи до відбору і використанню методів навчання на уроках фізичної культури,
- 7) вибір оптимальних організаційних форм і засобів навчання під час підготовки і проведення уроків фізичної культури,

8) класифікація уроків фізичної культури і вибір оптимальної структури навчального заняття,

9) система оцінювання навчальних досягнень учнів на уроках фізичної культури,

10) сучасні підходи до аналізу навчально-виховного процесу на уроках фізичної культури,

11) сучасні інноваційні підходи до організації навчально-виховного процесу на уроках фізичної культури.

З метою визначення впливу досвіду роботи учителів на якість теоретичних знань в дослідженні здійснено порівняння показників педагогів зі стажем: 1-5, 5-10, 11-15, 16-20, 21-25, більше 25 років. Показники рівня теоретичних знань наведені в табл. 1. В кожній колонці вказується відсоток правильних відповідей учителів на конкретне питання.

На підставі отриманих показників вимальовується певна тенденція рівня теоретичної підготовленості учителів фізичної культури в залежності від стажу роботи (рис. 1.). Рівень теоретичних багатьох учителів фізичної культури носить задовільний характер. Незадовільний рівень відзначається у вчителів зі стажем 1-5 років і тих у кого стаж від 25 років і більше. У першому випадку певні претензії можна пред'явити вищим навчальним закладам, які готують вчителів, а у другому варіанті мова йде про неприйняття інновацій вчителями з великим стажем роботи.

Таблиця 1.

Показники рівня теоретичних знань наведені в

Питання	1-5/15 чол	6-10/ 18 чол	11-15/ 22 чол	16-20/18 чол	21-25/16 чол	Більше 25/ 12 чол
1	12	35	38	40	27	18
2	15	33	35	33	25	15
3	16	29	28	30	20	14
4	10	25	25	22	18	11
5	8	33	26	18	24	17
6	13	24	24	24	18	15
7	15	18	19	25	21	12
8	17	32	29	30	23	17
9	11	25	28	30	22	18
10	13	22	25	27	20	16
11	8	15	17	18	16	10
Середній показник	12,545	26,455	26,728	27,000	21,272	14,181

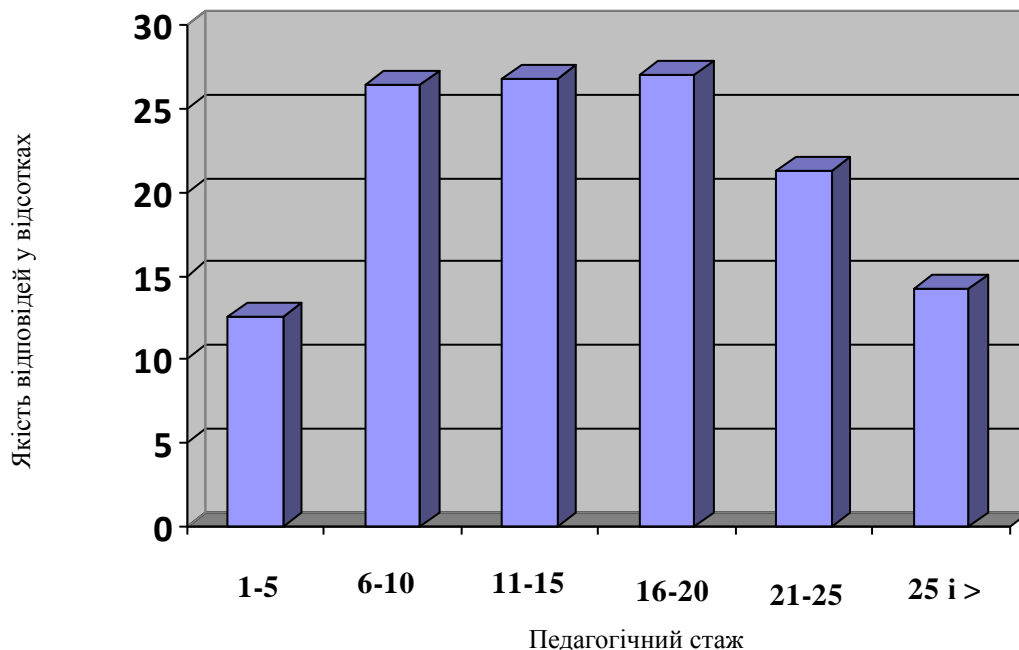

Рис. 1. Рівень теоретичної підготовленості учителів фізичної культури в залежності від стажу роботи.

Висновки.

В ході теоретичного дослідження визначено основні аспекти акмеологічного підходу до організації навчального процесу з фізичної культури в загально-освітніх навчальних закладах. Запропоновано розробити зміст фізкультурної освіти на основі загальнодидактичних підходів, який включає чотири компонента соціального досвіду. Розроблено складові технології навчального процесу з фізичної культури, де пропонується модернізувати методи, форми і засоби навчання, удосконалити систему оцінювання навчальних

досягнень учнів на основі комплексного підходу. Визначено, що на бажання впровадження інноваційних підходів в навчальний процес оказує вплив стаж педагогічної роботи.

Перспективи подальших досліджень. В наступних дослідженнях планується вивчення потреб і нахилів учнів різних ступенів навчання стосовно вибору виду фізкультурної діяльності. На основі таких досліджень можлива модернізація змісту фізкультурної освіти і конкретизація навчального матеріалу для кожного класу в державних програмах з фізичної культури.

Література:

1. Абульханова – Славская К.А. Деятельность и психология личности / К.А. Абульханова – Славская. – М.: Наука. – 1980. – 336с.
2. Ананьев Б.Г. Избранные психологические труды. В 2-х т. /Б.Г. Ананьев. – М.: Педагогика, 1980. – Т.1. – 232с.
3. Асмолов А.Г. Особистість: психологічна стратегія виховання. Новое педагогическое мышление / Под. ред. А.В. Петровского. – М.: Педагогика, 1989. – 280с.
4. Бальсевич В.К. Новые векторы модернизации системы массового физического воспитания детей и подростков в общеобразовательной школе / В.К. Бальсевич, Л.И. Лубышева // Теория и практика физической культуры. –2003. – № 4. – С.56-59.
5. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии. / В.П. Беспалько. – М.: Педагогика, 1989. – 192с.
6. Бех І.Д. Особистісно зорієнтоване виховання / І.Д. Бех – К.: 1998. – 203с.
7. Бондар В.І. Дидактика. – Підручник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів / В.І. Бондар. – К.: «Либідь», 2005. – 262с.
8. Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід / Ю.В. Васьков– Х.: Скорпіон, 2000. – 120с.
9. Васьков Ю.В. Зміст фізкультурної освіти як категорія дидактики / Ю.В. Васьков // Фізичне виховання в школі. – 2002. – №3. – С.37-43.
10. Васьков Ю.В. Визначення основних функцій і цінностей шкільної фізичної культури як умова здійснення особистісно орієнтованого навчання учнів / Ю.В. Васьков // Теорія та

References

1. Abul'khanova – Slavskaia K.A. *Deiatel'nost' i psikhologiya lichnosti* [Activities and personality psychology], Moscow, Science, 1980, 336 p. (in Russian)
2. Anan'ev B.G. *Izbrannye psikhologicheskie trudy* [Selected psychological works], Moscow, Pedagogy, 1980, T.1, 232 p. (in Russian)
3. Asmolov A.G. *Osobistist': psikhologichna strategija vikhovannia. Novoe pedagogicheskoe myshlenie* [Personality: psychological strategy of education. New pedagogical thinking], Moscow, Pedagogy, 1989, 280 p. (in Russian)
4. Bal'sevich V.K., Lubyshva L.I. *Novye vektory modernizacii sistemy massovogo fizicheskogo vospitaniia detej i podrostkov v obshcheobrazovatel'noj shkole* [New vectors of modernization of mass physical education of children and adolescents in secondary school]. *Teoriia i praktika fizicheskoi kul'tury*, 2003, no. 4, pp. 56-59. (in Russian)
5. Bepal'ko V.P. *Slaగాemye pedagogicheskoi tekhnologii* [Terms of educational technology], Moscow, Pedagogy, 1989. – 192s. (in Russian)
6. Bekh I.D. *Osobistisno zorientovane vikhovannia* [Individually oriented education], Kiev, 1998, 203 p. (in Ukrainian)
7. Bondar V.I. *Didaktika* [Didactics], Kiev, Lybed, 2005, 262 p. (in Ukrainian)
8. Vas'kov Iu.V. *Pedagogichni teorii, tekhnologii, dosvid* [Educational theory, technology, experience], Kharkiv, Scorpio, 2000, 120 p. (in Ukrainian)
9. Vas'kov Iu.V. *Zmist fizkul'turnoi osviti iak kategorii didaktiki* [The content of physical education as a category of didactics]. *Fizichne*

- методика фізичного виховання. – 2003. – №3. С. 15 – 18.
11. Вас'ков Ю.В. Концепція (проект) реформування фізкультурної освіти в загальноосвітніх навчальних закладах / Ю.В. Вас'ков // Педагогіка, психологія та науково-психологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за ред. проф. Єрмакова С.С. – Харків: ХДАДМ, 2009. – №2. – С. 40-47.
  12. Виготский Л.С. Проблема обучения и умственного развития в школьном возрасте / Л.С. Виготский // Избранные психологические исследования –М.: Изд-во АПН РСФСР. – 1956. – 519с.
  13. Дусаевичкий А.К. Развитие личности в учебной деятельности / А.К. Дусаевичкий – М.: Дом педагогики, 1996. – 208с.
  14. Кларин М.В. Технология постановки целей / М.В. Кларин // Школьные технологии. – 2005. – №2. – С.50-65.
  15. Кон И.С. В поисках себя (личность и самосознание) / И.С. Кон. – М., 1984. – 120 с.
  16. Краевский В.В. Содержание образования вперед к прошлому / В.В. Краевский – М.: Педагогическое общество Россия, 2000. – 36с.
  17. Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения. В 2-х т. / А.Н. Леонтьев – М.: Педагогика, 1983. – Т.1. – 391с.
  18. Маслоу А.Г. Дальние пределы человеческой психики / А.Г. Маслоу – СПб. : Евразия, 1997. – 430с.
  19. Основы вузовской педагогики. / Под ред. Н.В. Кузьминой, Изд-во ЛГУ, 1972. – 311 с.
  20. Рибалко Л.С. Акмеологічні засади професійно-педагогічної самореалізації майбутнього вчителя. Автореферат докт. дис. / Л.С. Рибалко. – Харків. ХНПУ ім. Г.С. Сковороди, 2008. – 42 с.
  21. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів. Частина 1. / Б.М. Шиян. – Тернопіль: Навчальна книга. – Богдан, 2001. – 272 с.
  22. Fajardo J. Curriculum in the Peruvian educational rexorin / J. Fajardo. Paris: UNESCO, 1976 (Doc. ED. 76 (CONF 640/7)). – 196 p.
  23. Kerr J. Changing the curriculum. – L., 1968. pp. 172-173.
  10. Vas'kov Yu.V. Vznachennia osnovnikh funkcij i cinnostej shkil'noi fizichnoi kul'turi iak umova zdijsnennia osobistisno orijentovanogo navchannia uchniv [Determination of basic functions and values of the school as a condition of physical training exercise personality oriented teaching students]. *Teoriia ta metodika fizichnogo vikhovannia*, 2003, no.3, pp. 15 – 18. (in Ukrainian)
  11. Vas'kov Yu.V. Konceptiia (proekt) reformuvannia fizkul'turnoi osviti v zagal'noosvitnikh navchal'nikh zakladakh [Concept (draft) reform of physical education in secondary schools]. *Pedagogika, psihologia ta mediko-biologichni problemi fizichnogo vikhovanna i sportu*, 2009, no.2, pp. 40-47. (in Ukrainian)
  12. Vigotskij L.S. *Problema obuchenii i umstvennogo razvitiia v shkol'nom vozraste* [The problem of learning and cognitive development at school age], Moscow, APN RSFSR PSU Publ., 1956, 519 p. (in Russian)
  13. Dusavickij A.K. *Razvitie lichnosti v uchebnoj deiatel'nosti* [Personality development in the educational activity], Moscow, House pedagogy, 1996, 208 p. (in Russian)
  14. Klarin M.V. *Tekhnologiia postanovki celej* [The technology of setting goals]. *Shkol'nye tekhnologii*, 2005, no.2, pp. 50-65. (in Russian)
  15. Kon I.S. *V poiskakh sebja (lichnost' i samosoznanie)* [In search of self (identity and self-awareness)], Moscow, 1984, 120 p. (in Russian)
  16. Kraevskij V.V. *Soderzhanie obrazovaniia: vpered k proshlomu* [The content of education: Forward to the past]. Moscow, Russian Pedagogical Society, 2000, 36 p. (in Russian)
  17. Leont'ev A.N. *Izbrannye psikhologicheskie proizvedeniia* [Selected psychological works], Moscow, Pedagogy, 1983, T.1, 391 p. (in Russian)
  18. Maslou A.G. *Dal'nie predely chelovecheskoj psikhiki* [Far reaches of the human psyche], Sankt Petersburg, Eurasia, 1997, 430 p. (in Russian)
  19. Kuz'mina N.V. *Osnovy vuzovskoj pedagogiki* [Basics of university pedagogy], LSU PSU Publ., 1972, 311 p. (in Russian)
  20. Ribalko L.S. *Akmeologichni zasadi profesijno-pedagogichnoi samorealizacii majbutn'ogo vchitelja. Dokt. dis.* [Acmeological principles of vocational teacher self-future teachers. Dokt. Diss.], Kharkiv, 2008, 42 p. (in Ukrainian)
  21. Shiiian B.M. *Teoriia i metodika fizichnogo vikhovannia shkolariv* [Theory and methods of physical education of students], Ternopil Educational book, Bogdan, 2001, T.1, 272 p. (in Ukrainian)
  22. Fajardo J. *Curriculum in the Peruvian educational rexorin*. Paris: UNESCO, 1976 (Doc. ED. 76 (CONF 640/7)), 196 p.
  23. Kerr J. *Changing the curriculum*. L., 1968, pp. 172-173.

Информация об авторе:

Вас'ков Юрий Вадимович: д.п.н., проф.; <http://orcid.org/0000-0002-2220-1407>; alesik1974@mail.ru; Харьковская гуманитарно-педагогическая академия; пер. Ш.Руставели 7, г. Харьков, 61000, Украина.

Цитуйте цю статтю як: Вас'ков Ю.В. Акмеологічний підхід до організації фізичного виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів в аспекті особистісно орієнтованого навчання // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 3. – С. 3-9. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0301>

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive.html>

Эта статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

Дата поступления в редакцию: 16.01.2015
Принята: 16.02.2015; Опубликовано: 23.02.2015

Information about the author:

Vas'kov Y.V.: <http://orcid.org/0000-0002-2220-1407>; alesik1974@mail.ru; Kharkov Humanitarian Pedagogical Academy; Sh.Rustaveli alley 7, Kharkov, 61000, Ukraine.

Cite this article as: Vas'kov Y.V. Acmeological approach to physical education of students of secondary schools in the aspect of personality-oriented training. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2015, no.3, pp. 3-9. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0301>

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive-e.html>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Received: 16.01.2015
Accepted: 16.02.2015; Published: 23.02.2015